

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

НАРАТИВНІ ПРАКТИКИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література). Психологія
Форма навчання	денна
Курс	II
Семестр	I

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання
кафедри української філології

28.08.2019 № 1

Бахмут 2019

ЗМІСТ

1.	Відомості про розробників і науково-педагогічних працівників, які викладають навчальну дисципліну	С. 3
2.	Мета, завдання, передумови вивчення навчальної дисципліни	С. 3
3.	Предметні компетентності та результати навчання	С. 4
4.	Місце навчальної дисципліни в структурі освітньої програми	С. 5
5.	Опис навчальної дисципліни	С. 5
6.	Обсяг, методики і технології викладання дисципліни	С. 6
6.1.	Анотація програми навчальної дисципліни	С. 6
6.2.	Основні модулі навчальної дисципліни	С. 7
6.3.	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	С. 8
6.4.	Форми та методи навчання	С. 8
7.	Політика навчальної дисципліни	С. 8
8.	Контрольні заходи результатів навчання	С. 9
8.1.	Поточний контроль	С. 9
8.2.	Підсумковий контроль	С. 10
8.3.	Список художньої літератури, обов'язкової для текстуального опрацювання	С. 11
9.	Критерії й засоби оцінювання рівня знань і умінь студентів із дисципліни	С. 14
10	Рекомендована література	С. 16

1. Відомості про розробників і науково-педагогічних працівників, які викладають навчальну дисципліну:

Назва курсу	Наративні практики сучасної української мови
Викладач (-і)	<i>Голобородько Ярослав Юрійович</i> , доктор філологічних наук, професор <i>Мараховська Валентина Гаврилівна</i> , кандидат філологічних наук, доцент
Контактний телефон	+38(095) 46-33-605 +38(050) 70-89-497
E-mail	y.goloborodko@forlan.org.ua v.marakhovska@forlan.org.ua
Локація курсу в корпоративному середовищі	Ресурсний центр (аудиторія № 315, навчальний корпус № 2)
Формат курсу	Очний (offline)
Консультації	Очні консультації: в день проведення лекцій/семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на адреси електронної пошти, зазначені в силабусі.

2. Мета, завдання, передумови вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Наративні практики сучасної української мови» має велике значення у формуванні наукового світогляду студента-філолога: формує інтегральні, загальні й фахові компетентності, необхідні майбутньому викладачу-словеснику; сприяє вирішенню прикладних питань фахової підготовки вмілого філолога і вправного стиліста, розвитку мовної особистості, яка вільно володіє всіма функціональними стилями і виражальними засобами загальнонародної мови.

Мета дисципліни: оволодіння ресурсами і виражальними можливостями загальнонародної мови, яка є складною комунікативною системою і засобом неповторної духовності сутності суспільства.

Завдання:

- формувати уміння і навички розуміння наративу як науки про виклад і форму мовного вираження;
- формувати знання про художню мову як підсистему поетики;
- оволодіти навичками філологічного аналізу авторських текстів, визначення їх неповторних особливостей;
- уміти створювати власні стилістично вправні та індивідуально неповторні тексти, використовуючи виражальні можливості загальнонародної мови.

Передумови для вивчення дисципліни: обізнаність із предметною галуззю та розуміння професійної діяльності; вміння здійснювати лінгвостилістичний аналіз художніх творів, оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом лінгвостилістики.

Дисципліна формує **міждисциплінарні взаємозв'язки** з іншими дисциплінами: «Комунікативні стратегії (українська мова)», «Теорія мовленнєвої комунікації».

3. Предметні компетентності та результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти **компетентностей і програмних результатів** навчання відповідно до освітньої програми спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література), а саме:

Загальні компетентності:

Здатність аналізувати й оцінювати сучасні наукові досягнення в галузі лінгвістики й загалом філології.

Здатність планувати і вирішувати завдання власного особистісного та професійного розвитку.

Здатність здійснювати пошук, обробку, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, генерувати нові ідеї для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях.

Здатність орієнтуватися в інформаційних та Internet джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, усвідомлювати цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою.

Здатність працювати у професійній та/або науковій групі, дотримуючись етичних норм професійної діяльності та академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

Здатність реалізувати рівень мовної та мовленнєвої компетентностей, достатній для забезпечення успішного спілкування в професійній та громадській сферах, оперування лексичними, граматичними аспектами, ефективними засобами творення цілісного усного й писемного тексту, здатність до реалізації професійних усних презентацій.

Здатність використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної лінгвістики й літературознавства.

Здатність реалізувати достатній рівень мовної та мовленнєвої компетентностей на основі теорії та практики дискурсивного аналізу.

Здатність використовувати мовні засоби та мовленнєві структури у різних типах дискурсу, зокрема у художньому та професійному.

Здатність обирати ефективні стратегії для вирішення комунікативних завдань.

Здатність оперувати ключовими поняттями фахових дисциплін та розуміти об'єктивні тенденції розвитку сучасної філології.

Програмні результати навчання:

Самостійний пошук, оброблення, систематизація, контекстуалізація та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення практичних професійних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях.

Вільна орієнтація в інформаційних та Internet джерелах, використання у власній професійній діяльності бібліотечних фондів, критичне ставлення до отриманої інформації, усвідомлення цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою.

Використання мовних засобів та мовленнєвих структур у різних типах дискурсу, зокрема у художньому та професійному.

Результативна діяльність у професійній та/або науковій групі, дотримання етичних норм професійної діяльності та академічної доброчесності.

Реалізація достатнього рівня мовної та мовленнєвої компетентностей на основі теорії та практики дискурсивного аналізу.

Використання ефективних стратегій для вирішення комунікативних завдань.

Оперування ключовими поняттями фахових дисциплін, розуміння об'єктивних тенденцій розвитку сучасної філології.

Ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної лінгвістики й літературознавства.

4. Місце навчальної дисципліни в структурі освітньої програми:

а) навчальна дисципліна належить до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки;

б) під час вивчення цієї дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Сучасна українська літературна мова», «Літературна комунікація і стилістика дискурсу», «Теорія мовленнєвої комунікації».

5. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова	
	Спеціальність 014 Українська мова і література		
Змістових модулів – 1	Освітня програма «Середня освіта (Українська мова і література). Психологія»	Семестр підготовки	
Загальна кількість годин: денна – 90 год. Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 7	Рівень вищої освіти: другий ступінь освіти: магістр	III	
		Семестр	
		III	
		Лекції	
		8 год.	
		Практичні	
		6 год.	
		Самостійна робота	
76 год.			
Вид контролю: залік			

6. Обсяг, методика і технології викладання дисципліни:

6.1. Анотація програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.
Наративні стратегії художнього тексту. Авторська позиція.
Інтертекстуальність

Тема 1. Структура повісткування літературного твору

Багатовимірність повісткування у літературному творі. Умовність означення «авторська мова». Оповідь та розповідь як провідні стратегії повісткування.

Тема 2. Наративні стратегії художнього тексту

Постаті наратора та нарататора. Персональний і ауторіальний оповідач. Структура повісткування та її чинники. Об'єктивне та суб'єктивізоване повісткування.

Тема 3. Шляхи вираження авторської позиції в художньому тексті: заголовок, ключові слова, власні імена, ремарки. Інтертекстуальні зв'язки художнього твору

Заголовок художнього тексту: типи та функції. Ключові слова художнього тексту як спосіб оприявлення авторської позиції. Власні імена в літературному тексті: художні ресурси. Ремарки в тексті драми: функції, модифікації в контексті історії літератури.

Типи інтертекстуальних зв'язків. Характер їх мовного оформлення в художніх текстах.

6.2. Основні модулі навчальної дисципліни

№ п/п	Модуль /назва	Всього годин	Аудиторні заняття				Самостійна робота
			Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні	
1	Змістовий модуль 1. Наративні стратегії художнього тексту. Авторська позиція. Інтертекстуальність	90	8	6	-	-	76
ВСЬОГО		90	8	6	-	-	76

6.3. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Написання невеликих художніх текстів у формі оповіді і розповіді з дотриманням різного рівня наративної компетентності

6.4. Форми та методи навчання

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі **форми навчання**: 1) лекційні заняття, на яких подається огляд структури повісткування літературного твору, наративних стратегій художнього тексту, шляхів вираження авторської позиції в художньому тексті; 2) практичні заняття, що передбачають опрацювання винесених на обговорення питань; 3) консультації, які проводяться з метою допомоги студентам у виконанні творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання студентами пропущених занять.

Методи навчання. I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна), практичні заняття, пояснення, розповідь, бесіда.

- *Наочні*: спостереження, ілюстрація.

- *Творчі*: виконання творчих завдань (реалізація поставленого творчого завдання).

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі, творчі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів: за науково-теоретичними джерелами; виконання індивідуальних навчальних та творчих завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчальної діяльності: навчальні дискусії, створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості.

7. Політика навчальної дисципліни заснована на політиці ГПМ.

Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ ДДПУ є вільним і автономним центром освіти, що покликаний давати адекватні відповіді на виклики сучасності, плекати й оберігати духовну свободу людини, що робить її спроможною діяти згідно з власним сумлінням; її громадянську свободу, яка є основою формування суспільно відповідальної особистості, та академічну свободу і добросовісність, що є головними рушійними чинниками наукового поступу. Внутрішня атмосфера інституту будується на засадах відкритості, прозорості, гостинності, повазі до особистості.

Вивчення навчальної дисципліни «Наративні практики сучасної української мови» потребує: виконання завдань згідно з навчальним планом; підготовки до практичних занять; роботи з інформаційними джерелами; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури.

Підготовка та робота на практичних заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення теоретичного матеріалу, опрацювання матеріалу лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, монографічній та іншій науковій літературі.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме: підтвердження теоретичного матеріалу прикладами-ілюстраціями з художніх текстів, знання основних понять та категорій сучасного мовознавства та літературознавства, уміння аргументовано викласти певний матеріал, підготувати презентацію власних навчальних пошуків, коментувати відповіді інших студентів, доповнювати їх, знаходити помилки (неточності, недоліки) та обґрунтовувати правильну відповідь.

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Присутність здобувачів вищої освіти на лекційних та практичних заняттях є обов'язковою (якщо інше не передбачено індивідуальним навчальним планом). Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути виваженим у висловлюваннях, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

8. Контрольні заходи результатів навчання

Загальна оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за контрольні точки та контрольну роботу змістового модулю, набраних упродовж навчального семестру (60% та 40% відповідно).

8.1. Поточний контроль

ГРАФІК поточного контролю

Курс I (магістри 014 Середня освіта (Українська мова і література)

III семестр 2019 – 2020 навчальний рік

Факультет соціальної та мовної комунікації

Кафедра української філології

Секція української мови

Дисципліна «Наративні практики сучасної української мови»

Викладач: д.філол.н., проф. Голобородько Я. Ю., к.філол.н., доц. Мараховська В.Г.

Кількість КТ – 2

Коефіцієнт КТ – 0,3

Кількість КРЗМ – 1

Коефіцієнт КРЗМ – 0,4

Кількість ЗМ – 1

Вид підсумкового контролю:

Залік

№	Вид контролю	Форма контролю	Термін проведення
1	КТ 1	Середній бал за усні відповіді + індивідуально-дослідне завдання	ПЗ № 2
2	КТ 2	Середній бал за усні відповіді + індивідуально-дослідне завдання	ПЗ № 3
3	КРЗМ 1	Аналіз тексту	ПЗ № 3

Затверджено:

Протокол № 2 від «04» вересня 2019 р.

Завідувач кафедри української
філології

Т. М. Радіонова

8.2. Підсумковий контроль

Питання до заліку

1. Багатовимірність повіствування у літературному творі.
2. Умовність поняття «авторська мова».
3. Наративна структура твору та її складові.
4. Типи оповідача в літературному творі.
5. Мовні засоби встановлення контакту з читачем.
6. Оповідь і розповідь як основні типи викладу у літературному творі.
7. Об'єктивне і суб'єктивне в наративній структурі творів.
8. Види авторського мовлення.
9. Структура повіствування та її чинники.
10. Об'єктивне та суб'єктивне повіствування.
11. Наративні моделі літературного твору.
12. Типи оповідачів у літературному творі.
13. Шляхи вираження авторської позиції у художньому творі.
14. Заголовок твору як його сильна позиція: можливості інтерпретації, адресованість заголовку.
15. Функції заголовків.
16. Промовисті імена: естетичні та когнітивні функції.
17. Ключові слова: функції.
18. Ономастичний простір тексту. Функції власних назв.
19. Типи інтертекстуальних зв'язків у літературному творі.
20. Інтертекстуальні елементи в системі твору: види, мовностилістичне оформлення.

9. Критерії й засоби оцінювання рівня знань і умінь студентів із дисципліни

Студент отримує оцінку **«відмінно» - 100 балів**, якщо він:

- має системні теоретичні знання з дисципліни;
- комплексно розкриває зміст поставлених питань, правильно застосовуючи отримані знання, почерпнуті з опрацьованих наукових джерел;
- відповідь будує логічно й послідовно, коректно наводить ілюстративний матеріал до коментованих положень;
- демонструє міцні вміння й навички філологічного аналізу;
- вільно володіє спеціальною термінологією і нормами сучасної української літературної мови;
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 100% в межах відведеного часу.

Студент отримує оцінку **«відмінно» - 95 балів**, якщо він:

- виявляє глибоке розуміння основних понять і категорій дисципліни;
- уміє аргументовано обґрунтовувати власну думку, здатний системно аналізувати тексти,
- виявляє науковий інтерес до дисципліни, але не включається до активної дослідницької діяльності;
- володіє філологічною термінологією;
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 90-95% в межах відведеного часу.

Студент отримує оцінку **«відмінно» - 90 балів**, якщо він:

- виявляє глибоке розуміння основних понять і категорій дисципліни;
- уміє аргументовано обґрунтовувати власну думку, здатний системно аналізувати тексти, допускаючи при цьому окремі несуттєві неточності;
- виявляє науковий інтерес до дисципліни, але не включається до активної дослідницької діяльності;
- володіє філологічною термінологією, однак допускає незначні поплутування щодо їх використання;
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 90% в межах відведеного часу.

Студент отримує оцінку **«добре» - 85 балів**, якщо він:

- виявляє розуміння основних понять і категорій навчальної дисципліни;
- демонструє належний рівень сформованості вмінь і навичок філологічного аналізу;

- правильно, проте не розгорнуто, розкриває основний зміст матеріалу відповідно до поставленої проблеми;
- загалом точно використовує спеціальні термінологічні поняття;
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 80-85% в межах відведеного часу.
- у відповіді можливі 1-2 неточності у використанні спеціальної термінології, несуттєві помилки у викладенні матеріалу, які не впливають на конкретний зміст.

Студент отримує оцінку **«добре» - 80 балів**, якщо він:

- виявляє розуміння основних понять і категорій навчальної дисципліни;
- демонструє належний рівень сформованості вмінь і навичок філологічного аналізу;
- коротко розкриває основний зміст матеріалу, не демонструючи знань, почерпнутих після опрацювання допоміжної літератури;
- загалом точно використовує спеціальні термінологічні поняття;
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 80% в межах відведеного часу.
- у відповіді можливі 3-4 неточності у використанні спеціальної термінології, несуттєві помилки у викладенні матеріалу, які не впливають на конкретний зміст.

Студент отримує оцінку **«добре» - 75 балів**, якщо він:

- виявляє розуміння основних понять і категорій навчальної дисципліни;
- демонструє належний рівень сформованості вмінь і навичок філологічного аналізу;
- коротко розкриває основний зміст матеріалу, не демонструючи знань, почерпнутих після опрацювання допоміжної літератури;
- загалом точно використовує спеціальні термінологічні поняття;
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 70-75% в межах відведеного часу.
- у відповіді можливі 4-5 неточностей у використанні спеціальної термінології, несуттєві помилки у викладенні матеріалу, які не впливають на конкретний зміст.

Студент отримує оцінку **«задовільно» - 70 балів**, якщо він:

- виявляє нерозуміння деяких понять і категорій навчальної дисципліни;
- демонструє достатній рівень сформованості вмінь і навичок філологічного аналізу;
- неповно розкриває основний зміст матеріалу, не демонструючи знань, почерпнутих після опрацювання допоміжної літератури;
- допускає окремі неточності у використанні спеціальної термінології;
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 70% в межах відведеного часу.
- у відповіді можливі 5-6 неточностей у використанні спеціальної термінології, окремі помилки у викладенні матеріалу.

Студент отримує оцінку **«задовільно» - 65 балів**, якщо він:

- виявляє нерозуміння деяких понять і категорій навчальної дисципліни;
- демонструє достатній рівень сформованості вмінь і навичок філологічного аналізу;
- неповно розкриває основний зміст матеріалу, не демонструючи знань, почерпнутих після опрацювання допоміжної літератури;
- допускає неточності у використанні спеціальної термінології;
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 60-65% в межах відведеного часу.
- у відповіді можливі 6-7 неточностей у використанні спеціальної термінології, окремі помилки у викладенні матеріалу;

- демонструє низький рівень мовленнєвої культури

Студент отримує оцінку **«задовільно» - 60 балів**, якщо він:

- виявляє нерозуміння окремих понять і категорій навчальної дисципліни;
- демонструє достатній рівень сформованості вмінь і навичок філологічного аналізу;
- частково розкриває основний зміст матеріалу, не володіє знаннями, почерпнутими після опрацювання допоміжної літератури;
- допускає неточності у використанні спеціальної термінології;
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 60% в межах відведеного часу.
- у відповіді можливі 7-8 неточностей у використанні спеціальної термінології, суттєві помилки у викладенні матеріалу;
- демонструє низький рівень мовленнєвої культури

Студент отримує оцінку «задовільно» - **55 балів**, якщо він:

- виявляє нерозуміння більшості понять і категорій навчальної дисципліни;
- демонструє недостатній рівень сформованості вмінь і навичок філологічного аналізу;
- не розкриває основний зміст матеріалу, не володіє знаннями, почерпнутими після опрацювання основної та допоміжної літератури;
- допускає суттєві неточності у використанні спеціальної термінології;
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 50-55% в межах відведеного часу.
- у відповіді допускає суттєві помилки у використанні спеціальної термінології;
- демонструє низький рівень мовленнєвої культури.

Студент отримує оцінку «задовільно» - **35 балів**, якщо він:

- виявляє нерозуміння понять і категорій навчальної дисципліни;
- демонструє відсутність сформованості вмінь і навичок філологічного аналізу;
- не розкриває основний зміст матеріалу;
- допускає суттєві неточності у використанні спеціальної термінології;
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі до 50% в межах відведеного часу.
- у відповіді допускає суттєві помилки у використанні спеціальної термінології;
- демонструє низький рівень мовленнєвої культури.

Шкала оцінювання рівня знань і умінь студентів: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною(мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89	Добре	зараховано	B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74	D		(непогано, але зі значною кількістю недоліків	
60-66	E		виконання задовольняє мінімальним критеріям	
35-59	Незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34			F	(з обов'язковим повторним курсом

10. Рекомендована література

Основна література

1. Бацевич Ф. Лінгвістична генологія: проблеми і перспективи: Монографія / Бацевич Ф. – Львів : ПАІС, 2005. – 264 с.
2. Дудик П. С. Стилїстика української мови / П. С. Дудик. – К. : Видавничий центр «Академія», 2005. – 386 с.
3. Єщенко Т.А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посібник. Київ: Академія, 2009. – 264 с.
4. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посібник. Київ: Знання, 2008. – 423 с.
5. Переломова О. С. Ідіостиль Валерія Шевчука: монографія / О. С. Переломова. – Суми : Вид-во СумДУ, 2010. –138 с.

Допоміжна література

1. Маслова В. А. Лингвокультурология : [учебное пособие] / Маслова В. А. – М. : Академия, 2001. – 208 с.
2. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика : [учебное пособие] / Маслова В. А. ; [3-е изд., перераб. и доп.]. – Мн. : ТетраСистемс, 2008. – 272 с.
3. Переломова О. С. Лінгвокультурні коди інтертекстуальності українського художнього дискурсу: діахронічний аспект : монографія / О. С. Переломова. – Суми : Вид-во СумДУ, 2008. – 208 с.
4. Потебня А. А. Мысль и язык / Потебня А. А. – М. : Лабиринт, 2003. – 300 с.
5. Радзівєвська Т. В. Текст як засіб комунікації : монографія / Радзівєвська Т. В. – К. : НАН України, 1998. – 194 с.
6. Тураева З. Я. Лингвистика текста (текст: структура и семантика) / Тураева З. Я. – М. : Просвещение, 1986. – 127 с.
7. Чернявская В. Е. Лингвистика текста: поликодовость, интертекстуальность, интердискурсивность / Чернявская В. Е. – СПб., 2009. – 248 с.

Словники, енциклопедії

1. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р.Гром'яка, Ю.Коваліва. К. : ВЦ «Академія», 2007. 752 с.
2. Словник тропів і стилістичних фігур / автор-укладач В.Ф. Святовець. – К.: ВЦ «Академія», 2011. – 176с.

Інформаційні ресурси:

1. Лінгвістичний портал з української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mova.info .
2. Український правопис [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.pravopys.net .
3. Російсько-українські словники [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.r2u.org.ua
4. Словники он-лайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rozum.org.ua .
5. Словники України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://Icorp.ulif.org.ua/dictua> .
6. Електронні версії словників термінографічної серії «СловоСвіт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [tc.terminology.lp.edu.ua/ZIP/Terminohrafichna_serija_Slowo ...](http://tc.terminology.lp.edu.ua/ZIP/Terminohrafichna_serija_Slowo...)
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slovyk.net> .
8. Російсько-український словник сталих виразів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rosukrdic.iatp.org.ua> .
9. Українська мова : Енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm> .